



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.II.20.097/2022/14.

A tanács tagjai: Nyíróné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke
dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró
dr. Hajdu Edit bíró

A felperes: felperes1 (tartózkodási hely: cím1)

A felperes képviselője:

dr. Kóté Csaba ügyvéd (cím2)

Az alperesek: alperes1 (cím3) I. rendű
alperes2 (cím4) II. rendű
alperes3 (cím3) III. rendű

Az alperesek képviselője:

dr. Ákos Elek egyéni ügyvéd (cím5) I. rendű alperes képviselőjében

dr. Botka Gábor ügyvéd (cím5 I/3.) II. és III. rendű alperesek képviselőjében

A per tárgya: házastársi közös vagyon megosztása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I-III. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Székesfehérvári Járásbíróság 16.P.20.276/2014/488.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Székesfehérvári Törvényszék 2.Pf.127/2021/20.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben – a II. rendű alperes kötelezését annak tűrésére, hogy a felperes a követelését vele szemben végrehajtás útján érvényesítse – hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletének a II. rendű alperessel szembeni keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyja. Ezt meghaladóan a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperes részére 706.830 (hétsszázhatyzer-nyolcszázharminc) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 227.600 (kétszázhuszonhétyezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a III. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 175.000 (százhetvenötyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az I. rendű alperes 1987. május elejétől élettársi kapcsolatban éltek, 1987. szeptember 12-én házasságot kötöttek. Házassági életközösségük 2012 októberében szűnt meg.

[2] A II. rendű alperes az I. rendű alperes testvére, a III. rendű alperes a felperes és az I. rendű alperes 1989. február 1-én született gyermeke.

[3] Az I. rendű alperes különvagyonra volt a Sz., helyrajzi szám1, cím6 lévő építési telek, amelyen a felperes és az I. rendű alperes közösen építkeztek (a továbbiakban: T. úti ingatlan). Az építkezés eredményeként a felperest az ingatlanból házastársi közös vagyon jogcímén ingatlannyilvántartáson kívül 27/100, az I. rendű alperest 73/100 tulajdoni hányad illette meg. Az ingatlant 2008. január 10-án 27.200.000 forint vételárért adták el.

[4] Az 1997. február 14-én és az 1997. március 25-én megkötött adásvételi szerződésekkel az akkor még kiskorú III. rendű alperes kizárólagos tulajdonosa lett a Sz. helyrajzi szám2, cím7 (a továbbiakban: 1. lakás) és helyrajzi szám3, cím8 alatti (a továbbiakban: 2. lakás) lakásoknak. Az adásvételi szerződésekben az I. rendű alperes részére haszonélvezeti jogot alapítottak. Az időközben nagykorúvá vált III. rendű alperes az 1. számú lakást 2009. évben, a 2. számú lakást 2008. évben lakásonként 8.300.000 forint vételárért értékesítette. A 2. számú lakás vételárát 2008. február 18-án utalták át az I. rendű alperes K. Banknál vezetett számlájára.

[5] A III. rendű alperes az 1998. április 14-én kötött adásvételi szerződéssel – a felperes és az I. rendű alperes haszonélvezeti jogával terhelten – kizárólagos tulajdonjogot szerzett a Sz. helyrajzi szám4, cím9 alatti lakáson (a továbbiakban: 3. lakás). A lakást 2007. évben 9.500.000 forintért értékesítették.

[6] A három lakást bérbeadás útján hasznosították, a bérleti díjakból 2007-2009. években összesen nagyságrendileg 4.500.000 forint folyt be.

[7] A Sz., helyrajzi szám5, cím10 lakóházas ingatlan (a továbbiakban: L. úti ingatlan) öröklés jogcímén az I. és a II. rendű alperes egyenlő arányú osztatlan közös tulajdonában állt. A 2007. július 11-én kötött adásvételi szerződéssel a már nagykorú III. rendű alperes a II. rendű alperes 1/2 tulajdoni hányadát 9.500.000 forint vételár ellenében megszerezte, a vételarat a felhalmozott bérleti díjakból és a 3. számú lakás vételárának egy részéből fizették ki.

[8] A felperes és az I. rendű alperes az ingatlanon lévő családi házat nagyrészt elbontotta és 14.000.000 forint bekerülési költséggel családi házat épített. Az építkezéshez felhasználták a 3. lakás vételárából fennmaradt 6.500.000 forintot, illetve T. úti ingatlan vételárából 7.500.000 forintot.

[9] 2011. július 12-én az I. rendű alperes az öröklés jogcímén megszerzett 1/2 tulajdoni hányadát a III. rendű alperesnek ajándékozta, a szerződésben a felperes és az I. rendű alperes javára ezen a tulajdoni hányadon haszonélvezeti jogot alapítottak. Az ingatlan az ingatlan-nyilvántartás szerint a III. rendű alperes kizárólagos tulajdonában áll (1/2 részben a II. rendű alperestől adásvétel, 1/2 részben az I. rendű alperestől ajándékozás jogcímén bejegyezve) az

ingatlan 1/2 részén a felperes és az I. rendű alperes, 1/2 részén az I. rendű alperes haszonélvezeti jogával terhelten.

[10] Az I. rendű alperes a K. Banknál vezetett számlájáról 2011. március 17-én 800.000 forintot, 2011. június 7-én 1.846.849 forintot, 2011. december 30-án 2.650.668 forintot, 2012. szeptember 27-én 4.400.000 forintot, összesen 9.697.517 forintot utalt át a II. rendű alperes számlájára.

[11] Az I. rendű alperes a C. P. Életbiztosító Rt.-vel a házassági életközösség alatt biztosítási szerződést kötött, amelyet 2012. november 1-én megszüntetett. Az általa felvett visszavásárlási összeg 1.226.640 forint volt.

A felperes keresete, az alperesek ellenkérelme

[12] A felperes végleges (a per alatt többször módosított) keresetében a házastársi közös vagyon megosztását kérte. Ezen belül – többek között – az I. és III. rendű alperesekkel szemben előterjesztett keresetében kérte annak megállapítását, hogy a L. úti ingatlan II. rendű alperes tulajdonában álló 1/2 tulajdoni hányadára 2007. július 10-én a II. rendű és a III. rendű alperesek között létrejött adásvételi szerződésben a szerződő felek megjelölése színlelt volt, a szerződés ténylegesen a II. rendű alperes mint eladó és a felperes, valamint az I. rendű alperes mint vevők között jött létre; az érvénytelen szerződés és az építkezés jogkövetkezményeként a L. úti ingatlanban dologegyesülés és ráépítés jogcímén 35/84 tulajdoni hányadot szerzett.

[13] Keresetét döntően arra alapította, hogy a kiskorú gyermeküknek nem kívántak ajándékozni. A három lakás, továbbá a L. úti telek II. rendű alperes tulajdonában álló 1/2 tulajdoni hányada vételárának forrása a házastársi közös vagyon volt, a befolyt bérleti díjak is közös vagyonnak minősülnek, és az építkezést is a közös vagyonból fedezték.

[14] Házastársi közös vagyonként kérte elszámolni az I. rendű alperes által a C. P. Életbiztosító Rt.-től felvett 1.226.640 forintot, továbbá az I. rendű alperes által a II. rendű alperesnek átutalt 9.697.517 forintot.

[15] A II. rendű alperessel szembeni keresetében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes számlájáról a II. rendű alperes birtokába került összesen 9.697.517 forint házastársi közös vagyon volt, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 115. § (3) bekezdése és a Ptk. 193. § (1) bekezdése alapján, jogalap nélküli birtoklás jogcímén kérte a II. rendű alperes kötelezését az összeg kiadására. Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű és a II. rendű alperes között az összeg tulajdonba adására szóban létrejött szerződés – mivel arról az I. rendű alperes a hozzájárulása nélkül rendelkezett – vele szemben hatálytalan és a II. rendű alperest a Ptk. 203. § (1) és (2) bekezdése, valamint a házasságról, családról és gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 30. § (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes teljesítése hiányában követelése vele szemben végrehajtás útján való érvényesítése tűrására kötelezését kérte.

[16] A III. rendű alperessel szemben előterjesztett ajándék visszakövetelése iránti keresetétől a per alatt elállt.

[17] Az I. rendű alperes nem ellenezte a házastársi közös vagyon megosztását. A szerződésekkel kapcsolatos keresetek elutasítását kérte. Állítása szerint a lakások vételárát nem a házastársi közös vagyonból fizették, hanem a szülei adták a III. rendű alperesnek ajándékba. A lakások befolyt vételára tehát nem közös vagyon, illetve a II. rendű alperestől megvásárolt 1/2 tulajdoni hányad is a III. rendű alperes saját vagyona. A vételárakat és a befolyt bérleti díjakat a L. úti ingatlan építésére fordították, ezért a felperest – a III. rendű

alperes saját vagyona és a házastársi közös vagyon vegyülése miatt – lényegesen kisebb tulajdoni hányad illeti meg. A II. rendű alperes 2008-ban 8.500.000 forint készpénzt adott át a részére befektetés céljából. A pénzt 2011-2012. években részletekben, a haszonnal együtt összesen 9.697.517 forint összegben fizette vissza, az nem házastársi közös vagyon, hanem külső harmadik személy, a II. rendű alperes tulajdona volt, ezért a felperesnek ez a követelése alaptalan. A biztosítást a nyugdíj előtakarékosság miatt kötötte, az nem számolható el közös vagyonként, egyébként sem a közös vagyonból fizette be.

[18] A II. és a III. rendű alperes a velük szemben előterjesztett kereset elutasítását kérték.

[19] A II. rendű alperes részletesen levezette az I. rendű alperesnek átadott 8.500.000 forint forrását, következetesen állította, hogy azt befektetési célzattal adta át, a visszafizetés is ezért történt részletekben.

[20] A III. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a lakásokat nagykorúsága után értékesítette. A befolyt vételárakkal tulajdonosként saját maga rendelkezett, a II. rendű alperes L. úti ingatlanban fennálló tulajdoni hányadát részben ebből vásárolta meg, ezért volt ő a szerződő fél.

Az első- és a másodfokú ítélet

[21] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek házastársi közös vagyonát megosztotta. Egyéb, a felülvizsgálati kérelemmel nem érintett rendelkezések mellett megállapította, hogy a felperes a L. úti ingatlan 741/3200 tulajdoni hányadát ráépítés jogcímén megszerezte, ezzel a III. rendű alperes tulajdoni hányada 2459/3200 tulajdoni hányadra csökken; az ingatlanon a felperes javára bejegyzett 1600/3200 tulajdoni hányadot érintő és az I. rendű alperes teljes ingatlanra vonatkozó haszonélvezeti joga változatlanul fennmarad. Az I. és a III. rendű alpereseket ennek tűrésére kötelezte.

[22] A közös vagyon megosztása körében egyes ingóságokat a felperes, egyes ingóságokat – ezen belül a felülvizsgálattal érintett C. P. Életbiztosító Rt.-vel kötött biztosítás 1.226.640 forint visszavásárlási összegét – az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonába adott, a teljes körű elszámolás eredményeként kötelezte az I. rendű alperest 722.860 forint értékkiegyenlítés megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet – így a 9.697.517 forint közös vagyonkénti elszámolására irányuló keresetet – elutasította.

[23] Az elsőfokú bíróság az életközösség megszűnésének 2012. októberi időpontjára tekintettel a jogvita elbírálására a Ptk. és a Csjt. jogszabályi rendelkezéseit alkalmazta. Általánosan rögzítette, hogy az életközösség alatti közös szerzés vélelmével [Csjt. 27. § (1) bekezdés] szemben a különvagyonra (illetve harmadik személy vagyonára) hivatkozó felet terheli állításának bizonyítása [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdés].

[24] A L. úti ingatlanra előterjesztett dologi jogi igény elbírálásánál részletes bizonyítást folytatott le a T. úti ingatlan megvásárlására és építkezésére fordított közös vagyon-különvagyon alvagyoni jellegére. A bizonyítékok mérlegelésével arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy a T. úti ingatlanban a felperest közös vagyon jogcímén 27/100 tulajdoni hányad, az I. rendű alperest külön- és közös vagyon jogcímén 73/100 tulajdoni hányad illette meg, tehát a L. úti ingatlan építésekor a befolyt vételár felhasználásánál is ez az arány irányadó.

[25] Vizsgálta a III. rendű alperes tulajdonában állt három lakás vételárának a forrását. A felperes előadása szerint a vételárat a házastársi közös vagyonból fizették ki, ezzel szemben az I. rendű alperes azt állította, hogy az a szülei juttatása volt. Az elsőfokú bíróság az 1. és a 2. számú lakások vételáránál – egyebek mellett – az I. rendű alperes kizárólagos

haszonélvezeti joga miatt bizonyítottanak ítélte az I. rendű alperes szüleitől származó pénzajándékot. A 3. számú lakásra viszont mind a felperes, mind az I. rendű alperes javára haszonélvezeti jogot alapítottak, ezért a különvagyon kétséget kizáró bizonyítottságának hiányában a közös vagyoni forrás vélelmezendő: az tehát a felperes és az I. rendű alperes közös vagyona volt.

[26] A lakások kiadásából befolyt bérleti díjak alvagyoni jellegénél abból indult ki, hogy a lakások hasznosítása a haszonélvezőt illette meg [Ptk. 157. § (1) és (2) bekezdés]. A haszonélvezeti jog mint vagyoni értékű jog az életközösség alatti szerzés törvényi véelme alapján közös vagyonnak tekintendő, a hasznosításból befolyt 4.500.000 forint tehát a házastársak közös vagyona.

[27] A L. úti ingatlan 1/2 tulajdoni hányada öröklés jogcímén az I. rendű alperes különvagyona [Csjt. 28. § (1) bekezdés] volt. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el a II. és a III. rendű alperes között létrejött adásvételi szerződés színlelt voltára hivatkozó felperesi érvelést. A színlelt szerződés semmis; ha pedig az más szerződést leplez, a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni [Ptk. 207.§ (6) bekezdés]. A perben a felperes az adásvételi szerződés színlelt voltát (a ténylegesen szerződő feleket) nem tudta bizonyítani, ebből következően a II. rendű alperestől a házastársi közös vagyon felhasználásával – a közös vagyoni 3. számú lakás eladási árából és a bérleti díjakból – megvásárolt tulajdoni hányad a III. rendű alperes részére juttatott ajándéknak minősül. A felperes az ajándék visszakövetelése iránti igényétől elállt, tehát a telek – mivel az I. rendű alperes 1/2 tulajdoni hányada a különvagyona volt és azt az építkezés befejezése után ajándékozta a III. rendű alperesnek – a III. rendű alperes kizárólagos tulajdona.

[28] Az elsőfokú bíróság kiterjedt bizonyítást folytatott le az építkezés költségeire fordított 14.000.000 forint alvagyoni jellegére. A csatolt okiratoknak, bankszámlakivonatoknak és a felek előadásának együttes értékelésével azt állapította meg, hogy a felperes és az I. rendű alperes rendelkezésére állt a befolyt bérleti díj: 4.500.000 forint, a haszonélvezeti jog ellenértékét is magában foglaló 3. számú lakás eladási ára: 11.500.000 forint, és a T. úti ingatlan eladási ára: 27.000.000 forint; összesen 43.000.000 forint. Ebből a bérleti díjat és 3. számú lakás eladási árából 5.000.000 forintot; összesen 9.500.000 forintot használtak fel a II. rendű alperes tulajdonában állt 1/2 tulajdoni hányad vételárának kifizetésére. Az építkezés 14.000.000 forint bekerülési költségére használtak fel a T. úti ingatlan vételárából 7.500.000 forintot és a 3. számú lakás vételárából maradt 6.500.000 forintot. A T. úti ingatlan vételárából megmaradó 19.500.000 forintot a megélhetésükre fordították. Az 1. és a 2. számú lakás eladási árát az építkezésnél nem használták fel.

[29] Az elsőfokú bíróság a III. rendű alperes kizárólagos tulajdonában álló telken – mint idegen földön – történt építkezésre a Ptk. ráépítésre vonatkozó szabályait alkalmazta [Ptk. 137. § (1) és (2) bekezdés], függetlenül attól, hogy az építkezés időtartama alatt és a befejezésekor a telek az I. rendű és a III. rendű alperes osztatlan közös tulajdonában állt.

[30] Az építkezés 14.000.000 forint bekerülési költségéből a felperes javára kell elszámolni a T. úti lakás vételárából származó 7.500.000 forint 27%-át: 2.025.000 forintot és a 3. számú lakás vételárából származó 6.500.000 forint 1/2 részét: 3.250.000 forintot; összesen 5.275.000 forintot, ami a bekerülési költség (kerekített) 38%-a.

[31] A telek értéke 2008-ban 15.000.000 forint volt, az építkezés a telek értékét 23.400.000 forinttal növelte, az ingatlan teljes értéke 38.400.000 forint volt. A felperes javára a felépítmény 23.400.000 forint értékének a 38%-a: 8.892.000 forint vehető figyelembe. A felperest tehát 8.892/38.400; kerekítve 741/3200 tulajdoni hányad illeti meg, míg a III. rendű alperes 1/1 tulajdoni hányada 2458/3200 tulajdoni hányadra csökken.

[32] Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperessel szemben előterjesztett, fedezetelvonó szerződésre alapított keresetet elutasította. A felperes ugyanis arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes által átutalt összeg házastársi közös vagyon volt, amelyről az I. rendű alperes a tudta és a hozzájárulása nélkül rendelkezett. A pénzösszeg forrásaként az 1. és a 2. számú lakás eladásából befolyt vételárat jelölte meg. Az I. és a II. rendű alperes viszont azt állította, hogy a pénz nem házastársi közös vagyon volt, hanem a II. rendű alperes saját vagyona, amelyet befektetési célzattal adott át az I. rendű alperesnek, amit az I. rendű alperes a befektetések hasznáival együtt részletekben fizetett vissza. Az elsőfokú bíróság a lakások tulajdonjogi helyzetére visszaütalással megállapította: a vételár a III. rendű alperest illette, azaz nem vonható a házastársi közös vagyon körébe. A házastársi közös vagyon elszámolásánál nincs tehát jogi jelentősége, hogy a II. rendű alperes a 8.500.000 forintot átadta-e az I. rendű alperesnek vagy sem.

[33] Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes által felvett, a C. P. Életbiztosító Rt. által kifizetett 1.226.640 forintot közös vagyonnak minősítette, mert ez a befektetés az I. rendű alperes házassági bontóperben tett nyilatkozata szerint a közös vagyon terhére történt.

[34] A megosztandó ingóvagyon összértékét 3.807.562 forintban, az egy házastársat megillető részt 1.903.781 forintban határozta meg, és a megosztás eredményeként az I. rendű alperest 722.860 forint értékkiegyenlítés megfizetésére kötelezte.

[35] A felperes, az I. és a III. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott rendelkezéseit részben megváltoztatta. A felülvizsgálati kérelemmel érintett vagyontételek közül az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonába adta az I. rendű alperes által a II. rendű alperesnek átutalt 9.697.517 forintot és az I. rendű alperest terhelő értékkiegyenlítés összegét 6.664.243 forintra felemelte. Az I. rendű alperes teljesítése hiányában kötelezte a II. rendű alperest annak tűrésére, hogy a felperes a követelését 5.654.310 forint erejéig vele szemben végrehajtás útján érvényesítse. Módosította az elsőfokú bíróság perköltség és illetékfizetésre vonatkozó rendelkezéseit, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel érintett fellebbezett rendelkezéseit – így a felperest a L. úti ingatlanban megillető tulajdoni hányad mértékét és a C. P. Életbiztosító Rt. által kifizetett 1.226.640 forint közös vagyonkénti megosztását – helybenhagyta.

[36] A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a három lakás jogi helyzetére vonatkozó levezetésével. A lakások adásvételi szerződéseit a házassági életközösség ideje alatt kötötték a kiskorú gyermek tulajdonszerzése érdekében. A törvényi vélelem alapján a vételár forrása a közös vagyon, amivel szemben a különvagyonra hivatkozó I. és III. rendű alpereseket terhelte a kétséget kizáró bizonyítás; azonban csak állították, de nem bizonyították, hogy a lakások vételárát az I. rendű alperes szülei fizették, illetőleg az a szülőktől származó különvagyon juttatás, az I. rendű alperesnek adott pénzajándék volt. A másodfokú bíróság részletesen levezette, hogy a felperesnek és az I. rendű alperesnek a vételárak megfizetésére megfelelő bevétel állt a rendelkezésére (függetlenül az I. rendű alperes jövedelmének legális vagy nem legális voltától), ezzel szemben az I. rendű alperes szüleinek többmilliós összegű megtakarításra nincs peradat. A rendelkezésre álló bizonyítékok megdöntötték azt az alperesi állítást is, hogy a szülők egyformán támogatták az I. és a II. rendű alperest.

[37] Tény, hogy a három lakás tulajdonosa a III. rendű alperes volt, ezért vizsgálendő volt, hogy azok a III. rendű alperesnek szánt ajándéknak minősülnek-e. Ezt egyértelműen cáfolja, hogy a lakásokat közvetlenül a III. rendű alperes nagykorúságának elérése után adták el, és a befolyó vételárat a család lakhatását szolgáló L. úti ingatlan építésénél használták fel. A vételárak további tetemes része sem a III. rendű alpereshez került, hanem azt az I. rendű alperes irányítása mellett a házastársi közös vagyon keretében használták fel. Ha az akkor már elsőfokú tanulmányokat folytató III. rendű alperes lett volna a lakások tényleges tulajdonosa,

a vételárakat a számlájára utalják és a felhasználásáról maga dönt. A rendelkezésre álló adatokból azonban az a következtetés vonható le, hogy a felperes és az I. rendű alperes a lakásokat ugyan a III. rendű alperes nevére vásárolták meg, de azokat maguknak szánták és az eladásukból befolyt vételár felhasználásról is maguk döntöttek. A III. rendű alperes lakásokkal kapcsolatos igényét pedig 2.111.161 forint megtakarítási összeg átutalásával elégtették ki.

[38] Ennek megfelelően a három lakás egyenlő arányban a felperes és az I. rendű alperes házastársi közös vagyona volt, amiből következően a bérleti díjak is házastársi közös vagyonnak minősülnek. A felperes és az I. rendű alperes a 4.500.000 forint bérleti díjat a II. rendű alperes tulajdoni hányadának III. rendű alperes javára való megvásárlására fordították. Az elsőfokú bíróság a L. úti ingatlan ráépítés előtti értékét (telekérték) teljes egészében a III. rendű alperes javára számolta el, s ennek jogszerűségét a fellebbezési eljárásban egyik fél sem tette vitássá. Arra pedig nincs peradat, hogy a szülők a gyermek javára lemondtak a bérbeadás jogáról, mert a bérleti díj után nem a III. rendű alperes, hanem az I. rendű alperes fizetett személyi jövedelemadót. A felperes és az I. rendű alperes tehát a bevételt nem a gyermek, hanem a saját jövedelmüknek tekintették.

[39] A másodfokú bíróság újraértékelte az I. rendű alperes által a II. rendű alperesnek átutalt 9.697.517 forinttal kapcsolatos peradatokat. A közös vagyon törvényi vélelmével szemben az I. rendű alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a számláján lévő 8.500.000 forint külső harmadik személy, a II. rendű alperes tulajdona volt. A másodfokú bíróság szerint a 8.500.000 forint készpénz II. rendű alperes általi átadását igazoló okiratban foglaltakat az egyéb peradatok nem támasztják alá: az okirati bizonyítékok (építési engedély, napló) és a tanúvallomások (B. H. B., K. M., Sz. L.) cáfolják az átadás okirat szerinti helyét. A készpénz hasznosításra való átadását aggályossá teszi, hogy a II. rendű alperes önállóan többmillió forintot kezel, értékpapírokat vásárolt. Ehhez képest nincs magyarázat arra, hogy a II. rendű alperes miért adott át vagyonkezelési célra az I. rendű alperesnek ilyen jelentős összeget; arra sincs magyarázat, hogy miért készpénzben adta át az összeget, amikor rendelkeztek bankszámlával, a jogügylet egyszerű átutalással is lebonyolítható lett volna. Arra sem adtak elfogadható indokot, hogy miért 2011-ben fejeződött be a pénzkezelés, miért ekkor kezdődött a pénzek részletekben való visszautalása. A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján az sem állapítható meg, hogy 2008. februárjában a II. rendű alperes rendelkezett 8.500.000 forint összegű készpénzzel, ugyanakkor a pénzkezelésre átadott összeg a 2. számú lakás eladásából 2008. február 18-án befolyt vételárral azonos, amelynek további jogi sorsáról nincs peradat.

[40] A fentiek alapján az I. rendű alperes által részletekben átutalt 9.697.517 forint nem tekinthető a II. rendű alperes által adott pénz visszafizetésének, és arra sincs adat, hogy ezért a II. rendű alperes bármilyen ellenszolgáltatást nyújtott. Az összeg átutalása az I. rendű alperes részéről a házastársi közös vagyont terhelő, a II. rendű alperes javára szolgáló ingyenes juttatásnak minősül. Kétséget kizáróan megállapítható, hogy az I. rendű alperes a felperes egyetértése nélkül ingyenesen juttatta a II. rendű alperesnek a 9.697.517 forintot.

[41] A Csjt. 30. § (1) bekezdése szerint az ügyletkötésben részt nem vett házastárs egyetértésének a hiánya az ügyletkötő házastárssal szemben az ügylet hatálytalanságát eredményezheti, melynek jogkövetkezményei eltérőek a házastársak egymás közötti belső, családjogi és a harmadik személyekkel fennálló külső jogviszonyban. A házastársak belső jogviszonyában a közös egyetértés hiányának a jogkövetkezményeire a Csjt. 31. § (5) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 484-487. §-ban szabályozott megbízás nélküli ügyvitel szabályai az irányadóak. A kimentési ok (a beavatkozás helyénvaló volta) bizonyítottsága hiányában a jogkövetkezmény, hogy az ügyletkötő házastárs felelős mindazért a kárért a másik házastárssal szemben, amely a beavatkozása nélkül nem következett volna be. A

másodfokú bíróság ezért ezt az összeget a házastársi közös vagyon részeként számolta el úgy, mintha az I. rendű alpereshez kerülne, bár azt már felhasználta.

[42] A házastársak és harmadik személyek közötti jogviszonyban a Ptk. 203. § rendelkezései alkalmazandók. Ha a szerződés az ügyletkötésben részt nem vett házastárs igénye kielégítési alapját elvonja, ez a szerződés hatálytalanságának megállapítására ad lehetőséget, ez biztosítja ugyanis a házastárs vagyontársasági (megtérítési) igényének kielégítését. A II. rendű alperes hozzátartozóként, ingyenesen jutott hozzá az átutalt összeghez, és miután nincs olyan vagyon, amelyből a felperes az I. rendű alperessel szemben az értékkiegyenlítés címén fennálló igényét kielégíthetné, ezért a fedezetelvonás szabályai szerint köteles tűrni, hogy vele szemben a felperes végrehajtást vezessen.

[43] Az elsőfokú bíróság helytálló jogi álláspontot foglalt el a C. P. Életbiztosító Rt.-től felvett 1.226.640 forint visszavásárlási összeg – felülvizsgálati kérelemmel érintett – közös vagyoni jellegének megállapítása és elszámolása körében. Az I. rendű alperes kétséget kizáróan nem bizonyította a biztosítónak befizetett összeg különvagyoni alvagyoni jellegét, maga is ellentmondó nyilatkozatokat tett: a házassági bontóperben még azt adta elő, a biztosítás a házastársi közös vagyon része (16.P.21.128/2013/47. sorszámú jegyzőkönyv). Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a biztosítás visszavásárlási értéke a házastársi közös vagyonba tartozik.

[44] A másodfokú bíróság egyéb, a felülvizsgálati kérelemmel nem érintett vagyoni tételek elszámolása eredményeként a házastársi közös ingó vagyon összértékét 15.690.329 forintban, az egy házastársra jutó értéket 7.845.165 forintban határozta meg. A felperes birtokába 1.180.922 forint értékű vagyoni érték jutott, ezért az I. rendű alperes 6.664.243 forint értékkiegyenlítés megfizetésére köteles.

[45] Az I. és II. rendű alperes közötti jogügylet érvénytelenségére nem merült fel adat, a felperes hozzájárulásának hiánya érvénytelenséget nem, csak hatálytalanságot eredményez. A II. rendű alperes – az I. rendű alperessel kötött ügyletre tekintettel – érvényes jogcímmel rendelkezik az átutalt összeg birtokban tartására. A felperessel szemben azonban a hozzájárulása nélkül kötött ügylet hatálytalan, ezért a II. rendű alperes – az I. r. alperes teljesítésnek elmaradása esetén - csak azt köteles tűrni, hogy a felperes vele szemben 5.654.310 forint erejéig végrehajtást vezessen.

[46] A felek fellebbezése nem érintette a T. úti ingatlan tulajdonjogi helyzetét és az ezzel összefüggő elszámolást, a három lakás vételára, továbbá a befolyt bérleti díj pedig a fentebb kifejtettek szerint házastársi közös vagyon.

[47] A L. úti ingatlan eredetileg egyenlő részben az I. és a II. rendű alperes tulajdona volt. A II. rendű alperes illetőségét a III. rendű alperes javára megváltották, s ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen rögzítette, annak fedezete a házastársi közös vagyont képező 3. számú lakás vételára és a bérleti díjakból álló megtakarítás volt. Ezeket a felperes és az I. rendű alperes a III. rendű alperesnek ajándékként biztosították, aminek részbeni visszakövetelésétől a felperes perben elállt.

[48] Az ingatlanon a házastársak jelentős mértékű, a szerkezetet is érintő, tartós értékemelkedést eredményező ráépítésnek minősülő beruházást hajtottak végre. Az építkezést nem lehet a III. rendű alperesnek szóló ajándéknak tekinteni, mert a beruházás idején az I. rendű alperes is tulajdonos volt, a fejlesztés az ő ingatlanrészét is gyarapította, a felperes pedig a házastársi vagyoni igényéről nem mondott le.

[49] Az elsőfokú bíróság a felperes ráépítési igényének elbírálásánál figyelembe vette, hogy a beruházáshoz felhasználták a T. úti ingatlan eladási árát is, amelyben az I. rendű alperesnek különvagyona állt fenn, a beruházás további forrása pedig a közös vagyoni 3. számú lakás volt. A tulajdoni arányok meghatározása során az elsőfokú bíróság a

bizonyítékokat helytállóan mérlegelte, ezért a másodfokú bíróság – a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek alapján eljárva – az elsőfokú ítéletnek a L. úti ingatlan tulajdonjogával kapcsolatos rendelkezéseit nem érintette.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[50] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes, valamint a II. és a III. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.

[51] Az I. rendű alperes azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben helyezze hatályon kívül és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a felperes értékkiegyenlítés megfizetésére irányuló kereseti kérelmét utasítsa el, egyben kötelezze a felperest 503.780 forint értékkiegyenlítés javára történő megfizetésére és állapítsa meg, hogy a felperes a L. úti ingatlanban ráépítés jogcímén 3384/38400 arányú tulajdoni hányadot szerzett. Kérte a jogerős ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezéseinek módosítását és a felperes kötelezését az első- és másodfokú eljárásban felmerült, valamint a felülvizsgálati eljárásban felmerülő valamennyi perköltség I. rendű alperes részére való megfizetésére.

[52] Másodlagosan a jogerős ítélet (szükség szerint az I. fokú ítéletre is kiterjedő) hatályon kívül helyezését, és az első- vagy másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[53] A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Pp. 206. § (1) bekezdésének, 235. § (1) bekezdésének, 247. §-ának, 253. § (3) bekezdésének, a Ptk. 112. §-ának, továbbá a Csjt. 27. § (1) bekezdésének, 27. § - 31. §-ának, 72. § (1) bekezdésének, 79. § (2) bekezdésének és a 83. § (1) bekezdésének megsértésére alapította.

[54] Az I. rendű alperes általánosságban – a felülvizsgálati kérelemmel érintett valamennyi vagyontételnél – sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapítottól eltérő, lényegében új tényállást állapított meg, amely nem igazodik sem a felperes jogorvoslati kérelmében foglaltakhoz, sem az elsőfokú eljárásban tett jognyilatkozataihoz, ideértve a felperes részéről eljáró valamennyi személy (felperesi jogi képviselők) nyilatkozatait [Pp. 253. § (3) bekezdés, Pp. 247. §, Pp. 235. § (1) bekezdés].

[55] Sérelmezte a három lakás közös vagyoni alvagyoni jellegének megállapítását.

[56] A lakások vételárát a szülei bocsátották rendelkezésükre: a pénzt ténylegesen a részére adták át, ő pedig a gyermek törvényes képviselőjeként járt el. A vételár ajándék jellegét bizonyítja, hogy már 2015-ben – amikor a jogi képviselővel eljáró felperes az ingatlanokat illetően még semmilyen igénnyel nem élt – hivatkozott a dr. S. Gy. ügyvéd ellenjegyzésével 1998. április 17-én írt és az általa mint a kiskorú III. rendű alperes törvényes képviselője által aláírt teljes bizonyító erejű magánokiratra, amelyben a szülei kifejezett kérésére rögzítették, hogy a III. rendű alperes nevére és javára vásárolt ingatlanok vételárát ők bocsátották rendelkezésre. A csatolt okirati bizonyítékot a másodfokú bíróság egyáltalán nem értékelte, megsértve ezzel a Ptk. 199. §-ban foglalt egyoldalú jognyilatkozatra vonatkozó jogszabályhelyet. A jognyilatkozat egyezik az alperesek előadásával, azaz kétséget kizáró magánjogi bizonyossággal állapítható meg, hogy III. rendű alperes nagyszülői forrásból szerzett a lakásokon tulajdonjogot.

[57] A jogerős ítéletnek a jövedelmével kapcsolatos levezetése a lakások vételára közös vagyoni forrása körében alapvetően téves, ellentmondásokat tartalmaz, egyes tanúvallomásokat túlértékel, más nyilatkozatokat mellőz. Ugyancsak téves és egyoldalú a nagyszülők megtakarításaival kapcsolatos okfejtés. A másodfokú bíróság érvelését cáfolja az

a tény is, hogy a három lakásból kettőn csak neki volt haszonélvezeti joga, a felperesnek nem, aki saját elmondása szerint nem is tudott a vásárlás és az eladás körülményeiről.

[58] Az elsőfokú bíróság jogszerű mérlegelésen alapuló tényállása a másodfokú bíróságot is köti, így a másodfokú eljárásban nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére, azaz a másodfokú bíróság reformatórius jogköre nem korlátlan. (BH 1985.245., BH 1985.203.). A másodfokú bíróság jogszabálysértően mérlegelte felül az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást: a rendelkezésre álló jelentős okirati bizonyítékokat figyelmen kívül hagyta és a jogerős ítélet indokolásában kiemelt és mérlegelési körben meghatározóként értékelt tanúnyilatkozatok bizonyító erejét megalapozatlanul állapította meg.

[59] Anyagi jogi jogszabályt sért, hogy a másodfokú bíróság az ingatlan-nyilvántartás szerint külső harmadik személy, a III. rendű alperes kizárólagos tulajdonában álló lakásokat és a felhasznált vételárakat házastársi közös vagyonnak minősítette. A III. rendű alperes ingatlan-nyilvántartásba bejegyezve szerzett tulajdonjogot mindhárom lakáson, azaz dologi jogi értelemben önálló és korlátozásmentes rendelkezési joggal bírt (Ptk. 112. §). Feltételezve, hogy a közös vagyonból juttatták az ingatlanok megvásárlásához szükséges összegeket a III. rendű alperesnek, a jogügylet a polgári jog alapján ajándékozásnak minősül és az ajándékozási szerződésre vonatkozó polgári jogi külső jogviszonyra a Csjt. szabályai nem vonatkoznak.

[60] Az I. rendű alperes sérelmezte a másodfokú bíróságnak a befolyt bérleti díjak közös vagyoni alvagyoni jellegét megállapító – az elsőfokú bíróságtól eltérő indokolással, de azonos jogkövetkeztetésre jutó – álláspontját. A bérleti díj azért nem a házastársi közös vagyon része, mert az ügyintézésnél a III. rendű alperes törvényes képviselőjeként járt el, tehát az a III. rendű alperest illette. Ráadásul a felperessel megegyeztek abban, hogy a kölcsönös és közös lemondás folytán haszonélvezeti jogosultként a bérleti díjat a III. rendű alperesnek teszik félre, így a közös vagyoni bevétel fel sem merülhetett. Ezt alátámasztják a gyámügyi iratok és a bérleti díjnak a III. rendű alperes javára, a tulajdonszerzésére való fordítása. A jogerős ítéleti rendelkezés és az indokolás súlyosan megalapozatlan [Pp. 206. § (1) bekezdés] és anyagi jogi jogszabályt sért [Csjt. 27-31. §, 72. § (1) bekezdés, 79. § (2) bekezdés, 83. § (1) bekezdés].

[61] Súlyosan jogszabálysértő a jogerős ítélet 9.697.517 forint házastársi közös vagyoni alvagyoni jellegét megállapító rendelkezése. Az I. rendű alperes részletesen levezette a másodfokú bíróság téves bizonyítékértékelését, az ellentétes bizonyítékok értékelésének hiányát. A másodfokú bíróság teljesen mellőzte, hogy a II. rendű alperes a perben okiratokkal, bankszámlákkal igazolta a felperes által kifogásolt pénzösszegek fedezetét, kronológiai sorrendben levezetve, hogy miből állt rendelkezésére a 8.500.000 forint, amelyet neki adott át tőzsdei kezelésre. Utalt arra is, hogy a 8.500.000 forint vételárként való értékelése sem eredményezi a közös vagyoni alvagyoni jelleg megállapítását, mert a lakás és az eladásából befolyó vételár a III. rendű alperes saját vagyona volt.

[62] A másodfokú bíróság jogszabálysértő módon telepítette és alkalmazta a házastársak egymás közötti, belső jogviszonyára irányadó Csjt. 27-31. §-ai házassági vagyoni rendelkezéseit, a Csjt. 31. § (5) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 484-487. §-ban szabályozott megbízás nélküli ügyvitel szabályait, továbbá a Ptk. 203. §-t.

[63] A visszavásárolt biztosítás értéke 2012. novemberében 1.226.640.- Ft volt. Az eljáró bíróságok nem tulajdonítottak jelentőséget annak a jogi ténynek, amely szerint a T. úti ingatlan eladása után 19.710.000 maradt, ami elegendő forrást jelentett a biztosítási díj befizetésére. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal nem támadott tényállása szerint az 1. és a 2. lakás eladásából befolyt pénzt a L. úti építkezésre nem használták fel. Az elsőfokú bíróság levezette (és ezt a másodfokú bíróság nem változtatta

meg), hogy az E. Bankba befolyt összegek (lakások vételára, II. rendű alperes pénze) nem tekinthetők házastársi közös vagyonnak. A folyószámla az I. rendű alperes nevén volt, erről utalta át 2009. év végén a biztosítás díját. Az ítéleti levezetés szerint tehát annak tulajdonjoga a III. rendű alperest illetné meg. A két lakáson az I. r. alperest illető haszonélvezeti jogok ellenértéke 6.640.000 forintot tett ki. A III. rendű alperes a lakásokat 2008. februárban és 2009. júniusban értékesítette, amelyekhez képest a C. P. kötvény 2009. november 19-i keltezésű, azaz azt bizonyosan és egyértelműen az alperesi különvagyonból fizették be. Ezt nem teszi aggályossá a bontóperben tett nyilatkozat.

[64] Tévesen állapította meg a másodfokú bíróság – visszautalva az elsőfokú bíróság ítéletére – a L. úti ingatlanban a felperest illető tulajdoni hányadokat. Az I. rendű alperes a helyes tulajdoni hányadot 3384/38400 tulajdoni hányadban határozta meg.

[65] A jogerős ítélet szerint a T. úti ingatlan eladási árából az építkezésre 7.500.000 forintot használtak fel, amelyből a közös vagyon-különvagyon ráfordítást figyelembe véve a felperest 27% (2.025.000 forint), az I. r. alperest 73% (5.475.000 forint) illetett meg, továbbá az építkezésbe befolyt a 3. számú lakás vételárából is. Az eladási árban szerepelt a különvagyon haszonélvezeti jog ellenértéke is (2x1.115.000 forint), amit beépítettek a L. úti haszonélvezetük ellenértékéért.

[66] Az I. rendű alperes logikai levezetése szerint a felperes azzal, hogy nem érvényesített ajándék visszakövetelése iránti igényt, lemondott a III. rendű alperes részére vásárolt 3. számú lakásban állított tulajdoni igényéről és állított hányadáról is, mert abból épült a L. úti ingatlan.

[67] A tulajdoni hányad megállapításánál figyelmen kívül maradt az a tény is, hogy a ráépítés befejezésekor az ingatlan az I. és a III. rendű alperes osztatlan közös tulajdona volt. Az építkezés tehát fele részben és értéken (a 7.000.000 forint beruházási értéken) az ő ingatlanrészén valósult meg. 2011-ben a felperessel közös egyetértésben ajándékozta a különvagyon ingatlanrészét a III. rendű alperesnek, az ajándékozáskor azonban nemcsak a telket, hanem az azon már álló felépítményi részt (7.000.000 forint értékben) is elajándékozta.

[68] A fentiekből viszont az következik, hogy a megvalósult beruházás a felperes javára nem a 14.000.000 forintot alapul vételével keletkeztetett tulajdonjogot, hanem csak a fele, 7.000.000 forint számolandó el, mivel a másik felét a – a felperes hozzájárulásával – elajándékozta, tehát csak a fennmaradó 7.000.000 forint összeget lehetne házastársi közös vagyonként minősíteni.

[69] Az I. rendű alperes részletesen levezett kimutatása szerint a jogerős ítélet perköltségre és illetékre vonatkozó számítása is súlyosan jogszabálysértő.

[70] A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítélet rá vonatkozó rendelkezését helyezze hatályon kívül és ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét, a vele szembeni kereset elutasítását hagyja helyben. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Pp. 206. § (1) bekezdésének, a 221. § (1) és (2) bekezdésének, a 253. § (3) bekezdésének, a 394/B § (2) bekezdésének és a Csjt. 27-31. § rendelkezéseinek megsértésére alapította.

[71] Elsődlegesen rámutatott arra, hogy a másodfokú bíróság vele és a III. rendű alperessel jogsértő módon közölte a jogerős ítéletet. A II.-III. rendű alperesek jogi képviselője a Pp. 394/B. § (1) bekezdése szerinti elektronikus kapcsolattartást választotta. A másodfokú bíróság jogszabályt sértett, amikor a jogerős ítéletet a kihirdetéskor papír alapon, vétív aláírása mellett kézbesítette.

[72] A II. rendű alperes is kifejtette, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 253. § (3) bekezdésében foglaltakat és a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési

ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határozott a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről.

[73] A másodfokú bíróság kirívóan egyoldalúan és okszerűtlenül, valamint sok helyen iratellenesen mérlegelte a bizonyítékokat [Pp. 206. § (1) bekezdés]. Téves és iratellenes a készpénzátadás helyéről való megállapítása. A II. rendű alperes ingatlana 2008 áprilisában beköltözhető állapotban volt, önmagában a használatbavételi engedély kiadásának dátumából nem lehet következtetést levonni a használat hiányára. Az ingatlan egy könnyűszerkezetes ház, amely rövid, akár pár hónapos kivitelezés alatt is kulcsrakész állapotú lehet. A másodfokú bíróság mellőzte az okirat tartalmát is és az elsőfokú bíróság helyes bizonyítékkértékelésével szemben jutott arra a következtetésre, hogy nem történt tényleges pénzátadás.

[74] A Ptk. 203. § szerint az a szerződés, amellyel harmadik személy igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták, e harmadik személy irányában hatálytalan, ha a másik fél rosszhiszemű volt, vagy reá nézve a szerződésből ingyenes előny származott. A szerződés relatív hatálytalanságának a megállapítására csak akkor kerülhet sor, ha a hitelező követelése a vagyontárgyat átruházó adóson nem hajtható be, vagy a behajtás csak részben vezet eredményre.

[75] A jogszabály (és ezzel összhangban az ítélkezési gyakorlat) egyértelműen rögzíti: a hatálytalanság megállapításának feltétele, hogy az adott szerződés megkötésekor az alperessel szemben a felperesnek igénye álljon fenn. A jelen ügyben a szerződés megkötésekor a felperesnek az I. rendű alperessel szemben nem állt fenn követelése (Ptk. 203. § és BH+ 2003.9.419.).

[76] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelme arra irányult, hogy a Kúria a jogerős ítélet tulajdonjogot megállapító rendelkezését – az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően – helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a felperes ráépítés jogcímén megállapított 741/3200 (8892/38400) arányú tulajdoni hányadát 3384/38400 tulajdoni hányadra szállítsa le. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére alapította.

[77] A másodfokú bíróság a L. úti ingatlan tulajdoni hányadait megállapító elsőfokú ítéleti rendelkezést helybenhagyta. A III. rendű alperes részletesen kifejtette az elsőfokú bíróság ítéletének jogszabálysértéseit, amelyeket a másodfokú bíróság – a helybenhagyás folytán – a jogerős ítéletben ugyancsak megvalósított.

[78] A másodfokú bíróság a III. rendű alperes tulajdonában volt lakások házastársi közös vagyoni alvagyoni jellegét állapította meg, azonban jogszabályhelyet nem jelölt meg, eltérő jogi álláspontját jogi érvekkel, jogszabályhely megjelölésével nem támasztotta alá. Az indokolása sérti a Pp. 221. § (1) és (2) bekezdését.

[79] Az ingatlan tulajdonjogának átruházásához az erre irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a tulajdonosváltásnak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése is szükséges [Ptk. 117. § (3) bekezdés]. Az ingatlanoknak a III. rendű alperes volt az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosa, az értékesítéskor nagykorú volt, rendelkezési jogosultsággal (Ptk. 112. §) bírt, a befolyt vételár őt illette.

[80] Ezzel szemben a jogerős ítélet a polgári jog által nem ismert fogalmat tartalmaz: „a III. rendű alperes nevére kerültek megvásárlására”. A másodfokú bíróság logikai levezetéséből az következik, hogy a szülők a saját házastársi közös vagyonukat a III. rendű alperes neve felhasználásával befektették, majd azt a III. rendű alperes nagykorúsága idején „a befektetés megszüntetésével (az eladással) kivették”. A másodfokú bíróság nem vett tudomást arról a tényről, hogy a nagykorú III. rendű alperes önálló jogalany, nem tekintette döntéshozónak, holott a vételár felhasználásáról tulajdonosként kizárólag ő rendelkezhetett.

[81] Nem mond ellen ennek az sem, hogy az egyik lakás vételárát a II. rendű alperes tulajdoni hányadának megvásárlására és az építkezésre fordították, az ingatlan ugyanis a III. rendű alperes tulajdonába került. Alátámasztja az adásvételi szerződésben alapított haszonélvezeti jog ténye, a szülőknek a 3. számú lakásingatlanon haszonélvezeti joguk volt.

[82] Jogszabálysértő a jogerős ítélet a perköltség körében is. A másodfokú bíróság nem vizsgálta érdemben a III. rendű alperes fellebbezését.

A Kúria döntése és jogi indokai

[83] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálat kérelmek keretei között vizsgálta felül [Pp. 275. § (2) bekezdés].

[84] A Pp. 270. § (2) bekezdés szerint a Kúriától a jogerős ítélet felülvizsgálatát lehet kérni, ebből következően az elsőfokú bíróság ítéletének jogszabálysértő volta nem vizsgálható. A Kúria ezért mellőzte a II. és a III. rendű alperes felülvizsgálati kérelméből az elsőfokú bíróság ítéletével kapcsolatosan kifejtett jogszabálysértések érdemi vizsgálatát (felülvizsgálati kérelem [69-100 pont]).

[85] A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (továbbiakban: PK vélemény) 4. pontja szerint ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönült jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előző pontban meghatározott tartalmi követelményekkel.

[86] A PK vélemény 5. pontja szerint – egyebek mellett – a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának van helye, ha a fél nem jelöli meg, hogy milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja. Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet pernyertesség-pervesztesség arányának számítását sérelmező részében (a felülvizsgálati kérelem IX. fejezete) nem felel meg a Pp. 272. § (2) bekezdésében előírtaknak, mert nem tartalmaz határozott felülvizsgálati kérelmet: az I. rendű alperes nem határozta meg, hogy a jogerős ítélettel szemben milyen arányban kéri a pernyertesség-pervesztesség és a perköltség viselésének a meghatározását.

[87] A PK vélemény részletesen kifejti a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott, a Pp. 272. § (2) bekezdésben megfogalmazott tartalmi követelményeket: a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kelléke a jogszabálysértés, a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis a jogszabálysértésre hivatkozása indokait is ismerteti. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi (PK vélemény 3. pont).

[88] A II. rendű alperes a felülvizsgálati kérelem [103.] pontjában állította a Csjt. 27-31. § megsértését, azt azonban nem határozta meg, hogy a Csjt. házastársak vagyoni viszonyaira vonatkozó összes jogszabályhelyéből a jogerős ítélet melyik konkrét jogszabályhelybe ütközik.

[89] Az I. rendű alperes állította a Pp. 164. § és a 247. § megsértését. A hivatkozott 164. § (1) bekezdése a bizonyítás általános szabályát; míg a (2) bekezdés a hivatalbóli bizonyítás

feltételeit szabályozza. Az I. rendű alperes konkrétan nem jelölte meg, hogy a jogerős ítélet melyik rendelkezést sértette meg. Tartalmilag a bizonyítékok téves és jogszabálysértő mérlegelésére hivatkozott, és a felülvizsgálati kérelme nem tartalmazott érdemi okfejtést arra, hogy az eljáró bíróságok tévesen határozták meg a felek bizonyítási kötelezettségét, vagy jogszabályi felhatalmazás nélkül folytattak le hivatalbóli bizonyítást.

[90] A Pp. 247. § (1) bekezdése a másodfokú eljárásban a kereset megváltoztatásának; a (2) bekezdése a fellebbezési és csatlakozó fellebbezési kérelem kiterjesztésének a tilalmát, míg a (3) bekezdés beszámítási kifogás másodfokú eljárásban való előterjesztésének feltételét szabályozza. Az I. rendű alperes nem jelölte meg a jogvitára vonatkozó, megsértett konkrét jogszabályhelyet. A felülvizsgálati kérelmek a Csjt. 27-31. §, továbbá a Pp. 164. § és 247. § megsértésére vonatkozóan nem felelnek meg a Pp. 272. § (2) bekezdés feltételeinek, ezért azok megsértését a Kúria érdemben nem vizsgálta.

[91] A PK vélemény 4. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem tartalmi kellékeinek további lényeges jogi jellegzetessége a közöttük kimutatható szoros logikai és perjogi kapcsolat fennállása. A törvény előírásából ugyanis okszerűen következik, hogy a tartalmi elemek között egy olyan összefüggésnek kell fennállni, miszerint a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölésének, valamint a fél ezzel összefüggő jogi érvelésének egy és ugyanazon jogszabálysértéshez kell kapcsolódniuk, mert csak együttesen alkalmasak arra, hogy kijelöljék a rendkívüli perorvoslati eljárás formai és tartalmi kereteit.

[92] Az I. rendű alperes megsértett jogszabályhelyként feltüntette a Csjt. szülői felügyelettel és a szülő vagyonkezelésével kapcsolatos jogszabályhelyeit. A Csjt. 72. § (1) bekezdése a szülői felügyelet együttes gyakorlásáról rendelkezik. Az adott ügyben ennek az anyagi jogi jogszabálynak az alkalmazása fel sem merült. A Csjt. 79. § (2) bekezdése az egyik szülő vagyonkezelői kijelölését tartalmazza. A vagyonkezelés a szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők esetében mindkét szülőt; különélő szülők esetén főszabályként a gyermeket gondozó szülőt illeti. Az I. rendű alperes által hivatkozott jogszabályhely a különélő szülők esetén jogosítja fel a bíróságot (gyámhatóságot) a gyermek vagyonának nem a gyermeket gondozó szülő, hanem a különélő szülő általi kezelésére. A jogszabályhely a szülők vagyonkezelési jogának korlátozásával (vagy megvonásával) összefüggésben értelmezhető [a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet 24. § (1) és (2) bekezdés]. A családjogi rendelkezés és a haszonélvezeti jog jogosultjának rendelkezése között nincs összefüggés, az adott ügyben ennek a jogszabálynak a megsértése nem merülhet fel.

[93] A Csjt. 83. § (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy a szülők gyermekük jövedelmét a gyermek szükségleteire kötelesek fordítani. A szükségletek a gyermek mindennapi életviteléhez kapcsolódnak: a természetbeni ellátását (étkezés, ruházkodás, lakhatás), oktatási, egészségügyi és minden, a harmonikus személyiségfejlődéséhez indokolt nevelési és gondozási igényét tartalmazzák. Az ehhez kapcsolódó kiadásokat elsődlegesen a szülők kötelesek viselni [Csjt. 69/A. § (1) bekezdés] és kivételesen, ha arra a szülők saját megélhetésük veszélyeztetettsége nélkül nem képesek [Csjt. 83. § (2) bekezdés], az eltartás költségeinek fedezésére a gyámhatóság jóváhagyásával a gyermek vagyonának állagát (részben vagy egészben) igénybe vehetik. Az adott ügyben a gyermek eltartásának veszélyeztetettsége fel sem merült, önmagában pedig az, hogy az I. rendű alperes a gyermek törvényes képviselőjeként eljár, nem alapoz meg a feltüntetett jogszabályhellyel oksági kapcsolatot.

[94] Az I. rendű alperes a Pp. 235. § (1) bekezdése, az I. és a II. rendű alperes 253. § (3) bekezdése megsértését sérelmezte, mert a másodfokú bíróság a felülvizsgálattal érintett valamennyi vagyontárgyra új – a felek nyilatkozataival összhangban nem álló – tényállást állapított meg. Tartalmilag azonban azt fejtették ki, hogy a másodfokú bíróság a

bizonyítékokat egyoldalúan, egyes bizonyítékokat önkényesen kiragadva, másokat alaptalanul mellőzve az elsőfokú bíróságtól eltérő jogkövetkeztetésre jutott.

[95] A Pp. 235. § (1) bekezdése a fellebbezés tartalmi követelményeit rögzíti, továbbá azt, hogy a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyítékok előadására milyen törvényi feltételek mellett kerülhet sor. A Pp. 253. § (3) bekezdése pedig másodfokú bíróság fellebbezéshez és ellenkérelemhez kötöttségét rögzíti. A megjelölt jogszabályhelyek és a kifejtett jogszabálysértések között nincs összefüggés. Az I.-II. rendű alperes nem jelölte meg, hogy a jogerős ítélet a feltüntetett jogszabályhelyet melyik rendelkezésével sértette meg, a bizonyítékok eltérő értékelése miatti eltérő jogkövetkeztetés levonása és a fellebbezési eljárási korlát megsértése között nem állapítható meg összefüggés.

[96] A II. rendű alperes érdemben elbírálnak felülvizsgálati kérelme részben alapos, az I. és a III. rendű alperes érdemben elbírálnak felülvizsgálati kérelme megalapozatlan.

[97] A Pp. 275. § (3) bekezdése alapján eljárási jogszabálysértés esetén kizárólag akkor van helye a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésének, ha olyan jogszabálysértés történt, amelynek lényeges kihatása volt az ügy érdemi elbírlására. Annak, hogy a másodfokú bíróság a II. és III. rendű alperes elektronikus kapcsolattartást választó jogi képviselőjének a tárgyaláson kihirdetett ítéletet tértivevény aláírása mellett papír alapon kézbesítette, nyilvánvalóan nem volt lényeges kihatása az ügy érdemi eldöntésére. [Pp. 394/B. § (2) bekezdés].

[98] A Kúria részben egyetértett a jogerős ítélet jogkövetkeztetésével, az indokolást az alábbiak szerint részben módosítja.

[99] A jogvita egyik alapkérdése a III. rendű alperes tulajdonában állt három lakás alvagyoni jellegének, és a külső, harmadik személy polgári jogi tulajdonának megítélése volt.

[100] Helyesen érvelt az I. és a III. rendű alperes a Kúria ítélezési gyakorlatára utalással azzal, hogy a lakások eladásából befolyt pénzüsszeg a tulajdonos III. rendű alperest illette meg (Kúria Pfv.20.961/2018/8. megjelent: BH 2019.136.).

[101] A felperes az ajándékozott pénzüsszeg családjogi törvényi vélelmére alapított közös vagyoni jellegére hivatkozott. A polgári jogi jogügyleten és a családjogi rendelkezésen alapuló szerzés azonban két, alanyaiban és tartalmában is eltérő jogviszony. A Ptk. 579. § (1) bekezdése alapján az ajándékozási szerződéssel az egyik fél a saját vagyona rovására a másik fél részére ingyenes vagyoni előny juttatására köteles. Ez megvalósulhat meghatározott vagyontárgy juttatásával, de úgy is, hogy az ajándékozó a vagyontárgy vételárának a kifizetéséhez szükséges készpénzt bocsátja a megajándékozott rendelkezésére, aki az ajándékba szánt vagyontárgyat ennek a pénzüsszegnek a felhasználásával maga szerzi meg.

[102] A fentiekből következően tévesen érvelt a másodfokú bíróság: a vételarra adott közös vagyontól juttatott készpénz az ajándékozási jogügylet miatt kikerült a Csjt. által szabályozott, a házastársak egymás közötti (belső) vagyoni viszonyaira vonatkozó rendelkezések alkalmazása alól, a közös vagyon törvényi vélelmének a harmadik (megajándékozott) személlyel szembeni fennállása – ahogyan arra a III. rendű alperes is hivatkozott – kizárt.

[103] A jelen ügyben nem kétséges, hogy a III. rendű alperes a három lakás vételárát nem a saját vagyonából fizette ki. A jogvita elbírlásánál azonban – a fentiekre figyelemmel – nincs jogi jelentősége annak, hogy azt a nagyszüleitől vagy a szüleitől (a felperestől és az I. rendű alperestől) kapta. A vételár ajándékozása folytán a vagyontárgy a Ptk. 579. § (1) bekezdése alapján a tulajdona lett, az azon szerzett lakásokkal a Ptk. 112. § (1) bekezdésében foglalt jogával szabadon, önállóan rendelkezhetett, tulajdonjogát másra átruházhatta. A vételár szülők vagy a nagyszülők általi kifizetése a tulajdonszerzés szempontjából közömbös, mert a vételár teljesítése nem alapoz meg tulajdonjogot; az ajándék visszakövetelése esetén, mint az

ajándék helyébe lépett értéknek van jelentősége. A felperes az ajándék visszakövetelése iránti keresetétől elállt, a jogvita elbírálásánál tehát abból kell kiindulni, hogy az eladásokból befolyt pénz a III. alperes vagyona volt.

[104] A peradatokból az állapítható meg, hogy a III. rendű alperes a lakások befolyt vételárát nem saját bankszámlán tartotta, azzal a család pénzügyeinek kezelőjeként az I. rendű alperes gazdálkodott. A III. rendű alperes az I. rendű alperes pénzkezelését soha nem kifogásolta, azt tudomásul vette, maga sem tartotta szükségesnek az elkülönített kezelést. A rendelkezésre álló adatokból, különösen a felperes, az I. és a III. rendű alperes magatartásából egyértelműen levonható az a következtetés, hogy a III. rendű alperes vagyona, saját pénze a szülei pénzével összevegyült, nem tettek különbséget a szülők és a gyermek vagyona között.

[105] Önmagában a szülők pénzével való együttes gazdálkodás, a pénzkezelés módja nem alapozza meg a III. rendű alperes tulajdonában állt készpénz házastársi közös vagyoni alvagyoni jellegét, mert ilyen tulajdonátruházási jogcímet a Ptk. vagy a Csjt. nem ismer. A Kúria megjegyzi, hogy a felek a közös háztartásban élők vagyoni viszonyaira vonatkozó Ptk. 578/G. § (2) bekezdésére, illetve a pénzösszeg visszaajándékozásának jogcímeire nem hivatkoztak, még ráutaló magatartással létrejött szerződésként sem. Helytállóan érvelt az I. és a III. rendű alperes a III. rendű alperes saját vagyoni készpénzének jogi tényével. A családi vagyon vegyülése miatt azonban – mivel azt a III. rendű alperes tudomásul vette – utólag a közös vagyon és a harmadik személy vagyonának pontos elkülönítése és annak felhasználása a felek szerződésének hiányában nem állapítható meg.

[106] A másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg – visszaulva az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetésére – a lakások bérbeadásából befolyt 4.500.000 forint bérleti díj házastársi közös vagyoni alvagyoni jellegét. A Kúria – tekintettel arra, hogy a lakások tulajdonjogáról eltérő jogi álláspontot foglalt el – az indokolást az alábbiak szerint módosítja.

[107] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a más tulajdonában álló dolog birtoklását, használatát, hasznai szedését biztosító Ptk. 157. § (1) bekezdése szerinti haszonélvezeti jog polgári jogi értelemben vagyoni értékű jognak minősül, ezért a házastársak egymás közötti belső jogviszonyában a házastársak családjogi értelemben vett egyenlő arányú osztatlan közös tulajdona akkor is, ha a házastársak valamelyikének az életközösség alatt harmadik személy tulajdonában álló dolgon megszerzett egyedüli haszonélvezeti jogát a közhiteles ingatlan-nyilvántartás tanúsítja. Ennek következménye, hogy az életközösség ideje alatt bármelyik házastársnak a vagyonközösséghez tartozó haszonélvezeti jogát a Csjt. 29. § (1) bekezdése alapján mindegyik házastárs egyaránt gyakorolhatja és a haszonélvezeti jog alapján megszerzett érték – a jelen ügyben a bérleti díj – a felek házastársi közös vagyonát gyarapítja.

[108] Az I. rendű alperes a haszonélvezeti jog mint vagyoni értékű jog közös szerzésének vélelmét nem döntötte meg: nem bizonyította, hogy a javára alapított haszonélvezeti jog a Csjt. 28. § (1) bekezdésében foglalt valamelyik feltétel alapján a különvagyona (például a haszonélvezeti jog a tulajdonos részéről neki juttatott ajándék, ami a jelen ügyben a III. rendű alperes kiskorúsága folytán kizárt). A haszonélvezetre a törvényi vélelem alapján jogosult házastársnak a vagyoni értékű jogban való részesedéséről lemondását pedig önmagában az egyik házastárs javára való ingatlan-nyilvántartási bejegyzés, illetve az I. rendű alperesnek a tulajdonjogot szerző III. rendű alperes törvényes képviselőjeként való eljárása nem alapozza meg. Az I. rendű alperesnek pedig azt, a felperes által vitatott előadását, hogy a bérleti díjról lemondtak a III. rendű alperes javára, semmilyen peradat nem támasztotta alá.

[109] Ebből következően a haszonélvezeti jog alapján befolyt bérleti díj – a tulajdonos személyétől függetlenül – a házastársak közös vagyona. A haszonélvezeti jog [Ptk. 157. § (1) és (2) bekezdés] a birtoklás, használat és hasznosítás jogát foglalja magában, a bérbeadásból származó jövedelem – mivel a perben a kiskorú III. rendű alperes dolog használatára való

igénye [Ptk. 158. § (2) bekezdés] fel sem merült – a haszonélvezeti jog jogosultját (a házastársi közös vagyon véelme alapján mindkét házastársat) illetve meg.

[110] Nem jogszabálysértő a jogerős ítéletnek az a megállapítása sem, hogy az I. rendű alperes a házastársi közös vagyonból utalt a II. rendű alperes számlájára 9.697.517 forintot.

[111] A másodfokú bíróság a bizonyítékok felülmérlegelésével az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontra jutott: az I. rendű alperes nem tudta bizonyítani, hogy a számláján lévő 8.500.000 forint külső harmadik személy, a II. rendű alperes vagyona volt, az tehát a házastársi közös vagyon véelme alapján közös vagyon.

[112] Következtes a Kúria ítélkezési gyakorlata abban, hogy a mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott: a Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére csak kivételesen és abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes, kirívóan okszerűtlen, logikátlan, illetve ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (Legfelsőbb Bíróság Pfv.21.680/2006. megjelent EBH 2006.1526.). Önmagában nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna, kizárólag az minősíthető kirívóan okszerűtlen mérlegelésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.21.474/2011. megjelent BH 2013.119.).

[113] A másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre: az I. rendű alperes nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a számláján lévő 8.500.000 forint a II. rendű alperes vagyona volt. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az I. rendű alperes állítása aggályos volt: a jelentős összeg készpénzben való átadása, az I. és a II. rendű alperes kézzel írt – tanúk nélküli – okirata és az okirat keletkezésének körülményei nem adhatnak alapot a közös vagyon törvényi véelmének megdöntésére. A jogerős ítélet nem iratellenes, nem tartalmaz logikai ellentmondást és nem állapítható meg a peradatokkal szembeni kirívó okszerűtlensége sem. A mérlegelési döntés megfelelt a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt előírásnak: a bizonyítékokat értékelte, önmagában az, hogy egyes bizonyítékokat kiemelt, a bizonyítékok felülvizsgálati eljárás keretében való felülmérlegelését nem alapozza meg.

[114] Az I. rendű alperes „elméleti síkon” azzal is érvelt: ha nem állapítható meg, hogy a pénz II. rendű alperes vagyona volt, akkor a III. rendű alperesé volt.

[115] Kétségtelen, hogy az I. rendű alperes számlájára folyt be a III. rendű alperes tulajdonában állt lakás vételára, amely – a korábban kifejtettek szerint – a III. rendű alperest illetve. A III. rendű alperes azonban az I. rendű alperes átutalásaival kapcsolatban nem hivatkozott arra, hogy a pénz az övé volt, erre vonatkozóan felülvizsgálati kérelmet sem terjesztett elő. Az pedig fel sem merült, hogy a III. rendű alperes saját vagyona befektetésének eredményeként történtek átutalások a II. rendű alperes részére. A bizonyítottság hiánya eredményeként a közös vagyon törvényi véelme [Csjt. 27. § (1) bekezdés] az irányadó, a 8.500.000 forint a házastársak közös vagyona volt. A törvényi véelem alapján annak közös vagyoni forrását nem kell bizonyítani.

[116] Ennek eredményeként a másodfokú bíróság a vagyonmegosztás során jogszabálysértés nélkül, az irányadó joggyakorlatnak megfelelően állította be a vagyonmérlegbe és számolta el az I. rendű alpereshez került vagyonként a 9.697.517 forintot.

[117] Az I. rendű alperes alaptalanul sérelmezte a C. P. biztosítás 1.226.640 forint visszavásárlási értéke közös vagyoni jellegének megállapítását is.

[118] A házassági életközösség időtartama alatt szerzett vagyontárgy a jellegére, a szerzés jogcímére, illetve megszerzésének forrására tekintettel minősülhet különvagyonnak. Az I. rendű alperes a közös vagyon törvényi véelmével szemben a biztosítás különvagyoni jellegét annak forrására alapította: a III. rendű alperes pénze volt.

[119] A Kúria elfogadta a másodfokú bíróság bizonyítékértékelését. Tény, hogy a biztosítási díj befizetése az I. rendű alperes folyószámlájáról történt átutalással, a közös vagyon törvényi vélelmének megfelelően tehát azt közös vagyonból teljesítettnek kell tekinteni. A családi pénzek együttes kezelése azzal a következménnyel járt, hogy a III. rendű alperes saját vagyona nem különült el, pontos, tételes levezetés hiányában (általánosságban arra hivatkozással, hogy az csak a III. rendű alperes pénze lehetett), a törvényi vélelemmel szembeni kétséget kizáró bizonyítottság nem vezethető le.

[120] Nem alapos a felperesnek a L. úti ingatlanban fennálló tulajdoni hányadát megállapító rendelkezést sérelmező felülvizsgálati érvelés. A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelme a tulajdoni hányadok tekintetében azonos az I. rendű alperes levezetésével, érdemi okfejtést a tulajdonában állt lakásingatlanok vételárának saját vagyoni jellegét meghaladóan azonban nem tartalmazott, ezért Kúria kizárólag az I. rendű alperes érvelését vizsgálta.

[121] A felülvizsgálati eljárásban a felperes tulajdoni hányadának mértéke volt vitatott. Az I. rendű alperes levezetése szerint a felperest kizárólag a T. úti ingatlanból rá jutó 2.025.000 forint beruházási költségnek megfelelő tulajdoni hányad illeti meg, mert a telek a különvagyona és a III. rendű alperes tulajdona volt, az építkezés költségét pedig a T. úti ingatlan vételárából 7.500.000 forint felhasználása mellett 6.500.000 forint összegben a III. rendű alperes pénzéből fedezték.

[122] A tulajdoni hányadok számításánál a másodfokú bíróság az ítélezési gyakorlatnak megfelelően járt el. A fellebbezési eljárásban a fellebbező felek nem sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a telekingatlant a III. rendű alperes tulajdonaként vette figyelembe, az tehát a felülvizsgálati eljárásban sem vitatható.

[123] A házastársak harmadik személy telkén történő építkezésekor először a polgári jogi ráépítés szabályainak megfelelően kell a tulajdoni arányokat meghatározni: a tulajdoni hányad az egész ingatlan értékéből a ráépített részre eső érték egybevetésével állapítható meg [Ptk. 138. § (3) bekezdés] és ez a tulajdoni hányad oszlik meg (a belső jogviszonyban) a házastársak között – bizonyított különvagyon hiányában – egyenlő arányban [Csjt. 27. § (1) bekezdés]. A ráépítéssel szerzett tulajdonjog meghatározásakor az építkezés befejezésekor állapotából kell kiindulni, a jogerős ítélet – visszautalva az elsőfokú bíróság ítéletére – a fenti ítélezési gyakorlatnak megfelelt.

[124] Az eljáró bíróságok eltérő jogi levezetéssel azonos jogkövetkeztetésre jutottak: a külső jogviszonyban a telket – miután az I. rendű alperes dologi jogi igényt nem terjesztett elő, illetve fellebbezés hiányában – a III. rendű alperes kizárólagos tulajdonaként vették figyelembe, majd a felépítmény (a belső jogviszony) forrásaként a III. rendű alperes 6.500.000 forint saját vagyoni pénzét közös vagyonként számolták el.

[125] Helyesen hivatkozott az I. rendű alperes arra, hogy az építkezéskor felhasználták – a felek által egyezően előadva – az 1/2 arányban telektulajdonos III. rendű alperes 6.500.000 forint saját vagyonát, a fennmaradó 7.500.000 forintot pedig a T. úti ingatlan eladási árából fedezték, amely házastársi közös vagyon-különvagyon jogcímén közöttük 27/100 - 73/100 arányban oszlik meg. Ebből következően a 14.000.000 forint építkezési költséghez a felperes 2.025.000 forinttal járult hozzá.

[126] A jogvita elbírálásánál azonban nem hagyható figyelmen kívül a családi közös pénzkezelés ténye. A felperes és az I. rendű alperes, továbbá a III. rendű alperes építkezésre fordított pénze vegyült, a cél a család közös otthonának megteremtése volt, amellyel a III. rendű alperes is egyetértett és az egyik lakás vételárának részbeni felhasználásával járult hozzá. Az építkezés befejezése után a családnak lehetősége lett volna a közösen kezelt (egybevegyült) pénzek pontos elszámolására, annak rögzítésére, hogy ki és milyen összeggel járult hozzá az építkezéshez, továbbá az ezen alapuló tulajdoni hányadok pontos

meghatározására. Ezzel szemben abban állapodtak meg, hogy a III. rendű alperes anyagi hozzájárulását a telek 1/2 tulajdoni hányadának korábbi megszerzésén túl az I. rendű alperes ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett 1/2 tulajdoni hányadának ajándékozásával tekintik kiegyenlítettnek. A szerződéssel a ráépítés miatti tulajdonjogi helyzetet lényegében figyelmen kívül hagyó – ajándékozás jogcímeire alapított – globális rendezést magában foglaló tulajdonátruházás történt. A közös vagyon-különvagyon-saját vagyon utóbb el nem különíthető vegyülete miatt a jogerős ítéletben meghatározott, a felperest megillető tulajdoni hányad megállapítása nem okszerűtlen, logikátlan vagy iratellenes, a mérlegelési döntés felülmérlegelése nem indokolt. A Kúria rámutat arra is, hogy az I. rendű alperes nem érvényesített dologi jogi igényt, a felülvizsgálati kérelmében a III. rendű alperes terhére és a felperes javára meghatározott tulajdoni hányadokat vitatta, amelyre vonatkozóan vele kapcsolatos ítéleti rendelkezés nincs.

[127] Alapos a II. rendű alperesnek a jogerős ítélet szerinti kielégítés tűrésére kötelezés jogszabálysértő voltának megállapítására irányuló felülvizsgálati kérelme.

[128] A felülvizsgálati eljárásban az I.-II. rendű alperesek nem sérelmezték a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy az I. rendű alperes a felperes tudta és hozzájárulása nélkül rendelkezett, amikor a II. rendű alperesnek a házassági életközösség fennállása alatt részletekben összesen 9.697.597 forintot átutalt. A korábban kifejtettek alapján a másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az átutalt pénz – a közös vagyon vételeme alapján – a házastársak osztatlan közös tulajdonában állt.

[129] A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint (jogerős ítélet [61-62] pontja) nem állapítható meg, hogy a II. rendű alperes készpénzben átadta az I. rendű alperesnek a 8.500.000 forintot, ezért a részletekben átutalt 9.697.597 forint nem tekinthető a II. rendű alperes által adott pénz visszafizetésének, és arra sincs adat, hogy ezért a II. rendű alperes bármilyen ellenszolgáltatást nyújtott. Ezért a 9.697.597 forint átutalása az I. rendű alperes részéről a házastársi közös vagyont terhelő, a II. rendű alperes javára szóló ingyenes juttatásnak minősül. A II. rendű alperesnek részletekben, ingyenesen a közös vagyonból átutalt pénzzel a felperest a házastársi közös vagyonból megillető részétől vonták el, ráadásul a II. rendű alperes az I. rendű alperessel közeli hozzátartozói kapcsolatban is áll. Az indokolásból következtethetően a másodfokú bíróság a pénzáttalásokat az I. és a II. rendű alperes szerződésén alapuló jogügyletnek tekintette, az áttalások fedezetelvonó jellege miatt rendelkezett ennek a szerződésnek a felperessel szembeni hatálytalanságról.

[130] Fedezetelvonónak a Ptk. 203. § (1) bekezdés alapján az a szerződés minősül, amellyel harmadik személy igényének kielégítési alapját részben vagy egészében elvonják. A felperes állítása szerint a fedezetelvonás az I. rendű alperes számlájáról történt áttalásokkor valósult meg, tehát az adott ügyben azt kellett vizsgálni, hogy ekkor az I. rendű és a II. rendű alperes között milyen tartalmú szerződés(ek) jött(ek) létre, azok elvonták-e a felperes igényének kielégítési alapját.

[131] A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján kizárólag azt tudta rögzíteni, hogy II. rendű alperes nem nyújtott ellenszolgáltatást az átutalt összegekért. Ezen túlmenően azonban nem lehetett megállapítani, hogy az I. rendű és a II. rendű alperes között volt-e bármilyen szerződés, ha igen, az mikor és milyen tartalommal jött létre. Az I. és II. rendű alperes nem bizonyította, hogy a II. rendű alperes befektetési célokra átadott az I. rendű alperesnek 8.500.000 forintot, tehát az áttalás jogcíme nem lehetett az I. és II. rendű alperes között létrejött befektetési célú megállapodás teljesítése. Nem fogadható el tényként ugyanakkor a felperesnek az az állítása sem, hogy az áttalások célja kizárólag az volt, hogy azzal az I. rendű alperes „kimentse a közös vagyonukat”, vagyis az életközösség megszűnésekor az I. rendű alperes számláján lévő megtakarításként ne minősülhessen megszatható házastársi közös vagyonnak. Az I. és II. rendű alperes között ilyen tartamú

szerződés létrejöttének ellentmond az, hogy az első átutalás a házassági életközösség megszűnése előtt több, mint másfél évvel történt; az átutalások változó időközökben, négy részletben valósultak meg és csak az utolsó átutalás volt az életközösség megszűnését közvetlenül megelőző időszakban. Különösen aggályossá teszi a vagyonkimentésre irányuló megállapodást az egyes átutalások összege: semmi nem ad magyarázatot arra, hogy az I. rendű alperes 2011. június 7-én például miért éppen 1.846.849 forintot akart kivonni a házastársi közös vagyomból. Aggályossága miatt a felperes előadásának megfelelő tartalmú szerződés létrejötte sem állapítható meg az I. és a II. rendű alperes között. Önmagában az, hogy az I. rendű alperes átutalta az összeget a II. rendű alperes számlájára, a II. rendű alperes pedig nem nyújtott ellenszolgáltatást, még nem feltétlenül jelenti azt, hogy közöttük bármilyen szerződés létrejött és az fedezetelvonó volt.

[132] A szerződés (vagy az egyes átutalásokkor megkötött szerződések) hatálytalanságát pedig csak akkor lehet megállapítani, ha egyértelműen tisztázott a vitatott szerződés megkötése, az időpontja, a tartalma, továbbá az, hogy azzal a harmadik személy kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták. Mindezek hiányában nem tisztázható a fedezetelvonó szerződés feltételeinek fennállása: az, hogy a megkötés időpontjában a felperesnek követelése állt fenn az I. rendű alperessel szemben, amelynek fedezetét az I. és II. rendű alperes szerződése elvonta.

[133] Az I. és II. rendű alperes közötti szerződés létrejöttének és tartalmának megállapítása nélkül jogszabálysértő a szerződések fedezetelvonó jellegének és a II. rendű alperes helytállási kötelezettségének megállapítása, ezért ebben a részében a jogerős ítélet jogszabálysértő.

[134] Alaptalan a III. rendű alperesnek a másodfokú bíróság indokolási kötelezettsége megsértésére való hivatkozása [Pp. 221. § (1) bekezdés]. A jogerős ítélet részletesen levezette a jogi álláspontját, döntését a szükséges mértékben megindokolta, önmagában az, hogy azzal a fél nem ért egyet, nem ad alapot az indokolási kötelezettség törvényi előírása megsértésének megállapítására.

[135] A fentiek alapján a jogerős ítélet a II. rendű alperessel szembeni rendelkezése jogszabálysértő, ezért a Kúria a jogerős ítéletet ebben a körben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéleti rendelkezését (a vele szembeni kereset elutasítását) helybenhagyta [Pp. 275. § (4) bekezdés]. Ezt meghaladóan a jogerős ítélet sem anyagi jogi, sem eljárásjogi jogszabályt nem sértett, ezért a Kúria a felülvizsgálattal érintett további rendelkezéseket hatályában fenntartotta [Pp. 275. § (3) bekezdés].

Záró rész

[136] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

[137] Az I. és a III. rendű alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, a II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme alapos volt.

[138] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a II. rendű alperes felülvizsgálati eljárással felmerült költségei (ügyvédi munkadíj és megfizetett felülvizsgálati eljárási illeték) megfizetésére. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján az 5.654.310 forint felülvizsgálati pertárgyértéknek megfelelően kerekítve 141.400 forintban határozta meg. A II. rendű alperes által megfizetett 565.431 forint felülvizsgálati eljárási illetékkel együtt a felperes kerekítve 706.830 forint megfizetésére köteles a II. rendű alperes részére.

[139] Az I. és a III. rendű alperes a pervesztessége folytán köteles a felperesnek a felülvizsgálati eljárásban felmerült ügyvédi költsége megfizetésére, amelynek összege áfa-tartalommal együtt kerekítve a hivatkozott IM rendelet alapján az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmével érintett 7.168.023 forint pertárgyérték után 227.600 forint; míg a III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmével érintett 5.508.000 forint pertárgyérték után 175.000 forint.

[140] Az I. és a III. rendű alperes pervesztessége folytán a lerótt felülvizsgálati eljárási illetéket maguk viselik.

Budapest, 2022. október 25.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő